

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

1

ПОЛТАВА 2022

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м. Полтава, 27 жовтня 2022 р. Полтава, 2022. 1496 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ВНУКОВА НАТАЛІЯ, д.е.н., професор, професор кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету, провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрнУ, заслужений економіст України

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЄРШОВА НАТАЛІЯ - д.е.н, професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

МУРАВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР - д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

© Автори, 2022

© Кафедра обліку і оподаткування, 2022

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

Все буде Україна! 🌻

Доброго ранку, Українці 🌞

Життя не дає на жаль гарантій, але дає щодня можливості, і це дуже чудово. 🇺🇦
Тримайтесь подалі від негативних думок і наповнюйте серце позитивом.

Перемога обов'язково буде за нами 💙💛

Бережіть себе, не Ігноруйте сирени, проходите в укриття. Наші з Вами життя впливають на нашу перемогу. Нехай у ворога не виходить забирати їх! 🌻

Велика повага і вдячність всім, хто долучився до оборони нашої України! Це - організовані і терплячі, стійкі і нестримні, бажаючі відстоювати своє, не шкодуючи власних сил і здоров'я - патріоти нашої країни! Перемоги всім нам!

Любимо Україну 💔 Її традиції, культуру і фольклор 🎸 Дух, що живе у стібках вишиванки 🌈 У мові, у слові, у піснях... 🙏🎵

Щиро дякуємо всім Вам за участь у нашій конференції!

Наша боротьба триває, наша віра в краще непохитна! 🇺🇦

З повагою Організаційний комітет!!

Україна понад усе 💙💛

ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ – УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

ТЮТЮННИК С.В., к.е.н, доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
ДУГАР Т.Є., к.е.н, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
ДУГАР В.О., здобувач вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ БАРТЕРНИХ ОПЕРАЦІЙ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності», товарообмінна (бартерна) операція у галузі зовнішньоекономічної діяльності - це один з видів експортно-імпортних операцій, оформлених бартерним договором або договором із змішаною формою оплати, яким часткова оплата експортних (імпортних) поставок передбачена в натуральній формі, між суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності України та іноземним суб'єктом господарської діяльності, що передбачає збалансований за вартістю обмін товарами, роботами, послугами у будь-якому поєднанні, не опосередкований рухом коштів у готівковій або безготівковій формі [1]. Міжнародний бартер - це операція, що включає експорт і імпорт товарів без грошової оплати і участі банків у розрахунках. При укладенні бартерного договору слід чітко визначити номенклатуру зустрічних поставок, а також збалансувати за вартістю експортну і імпортну частини угоди. Визначення сторін у бартерному контракті відрізняється тим, що кожна з них є одночасно і продавцем, і покупцем. Тому в контракті вказується тільки назва фірми.

737

Оцінка товарів за бартерними договорами здійснюється з метою створення умов для забезпечення еквівалентності обміну, а також для митного обліку, визначення страхових сум, оцінки претензій, застосування санкцій. Умовою еквівалентності обміну за бартерним договором є обмін товарами (роботами, послугами) за цінами, що визначаються суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України на договірних засадах з урахуванням попиту та пропозиції, а також інших факторів, які діють на відповідних ринках на час укладення бартерних договорів. У бартерному договорі зазначається загальна вартість товарів, що імпортуються, та загальна вартість товарів (робіт, послуг), що експортуються за цим договором, з обов'язковим вираженням в іноземній валюті, віднесеній Національним банком України до першої групи Класифікатора іноземних валют.

Ст. 2 Закону України визначено строки проведення товарообмінних (бартерних операцій). Зокрема, товари, що імпортуються за бартерним договором, підлягають ввезенню на митну територію України у строки, зазначені в договорі, але не пізніше 180 календарних днів з дати митного оформлення (дати оформлення митної декларації на експорт) товарів, що фактично експортовані за бартерним договором, а в разі експорту за бартерним договором робіт і послуг - з дати підписання акта або іншого документа, що засвідчує виконання робіт, надання послуг [1]. Датою ввезення товарів за бартерним договором на митну територію України вважається дата їх митного

оформлення (дата оформлення митної декларації на імпорту), а в разі імпорту за бартерним договором робіт або послуг - дата підписання акта або іншого документа, що засвідчує виконання робіт, надання послуг. Відповідальність за порушення строків проведення товарообмінних (бартерних) операцій визначена ст. 3 Закону України. Порушення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності України передбачених частиною 1 ст. 2 Закону України строків ввезення товарів (виконання робіт, надання послуг), що імпортуються за бартерним договором, тягне за собою стягнення пені за кожний день прострочення у розмірі 0,3 % вартості недержаних товарів (робіт, послуг), що імпортуються за бартерним договором. Загальний розмір нарахованої пені не може перевищувати розміру заборгованості. Якщо заборгованість за бартерним договором виникла через форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили), строки, передбачені частиною 1 ст. 2, зупиняються і пеня за їх порушення упродовж дії цих обставин не стягується. Настання та закінчення дії обставин непереборної сили повинно бути підтверджено довідкою офіційного органу, уповноваженого державою, де такі обставини мали місце.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності України, які здійснили експорт або імпорту робіт, послуг за бартерним договором, зобов'язані упродовж п'яти робочих днів з дня підписання акта або іншого документа, що засвідчує виконання робіт чи надання послуг, повідомити митні органи (якщо імпортується або експортується за таким договором товари) або податкові органи (якщо імпортується або експортується за таким договором роботи чи послуги) про факт здійснення експорту товарів (робіт, послуг). Неподання або несвоєчасне подання такої інформації тягне за собою нарахування пені у розмірі 1 % вартості експортованих товарів (робіт, послуг) за кожний день прострочення. Загальний розмір нарахованої пені не може перевищувати вартості експортованих товарів (робіт, послуг).

Для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності - резидентів будь-яку бартерну зовнішньоекономічну операцію можна умовно розділити на дві складові (експорт та імпорту), кожна з яких матиме свої податкові наслідки. Податкові наслідки бартерної операції у сфері зовнішньоекономічної діяльності в ПДВ- обліку платників податків - резидентів розглядають в розрізі імпорту і експорту частини операції. Ввезення товарів на митну територію України (імпорту частина) згідно ПКУ є об'єктом оподаткування ПДВ за ставкою 20 %. Для нарахування ввізного ПДВ базу оподаткування в іноземній валюті перераховують у гривні за офіційним курсом НБУ на дату подання митної декларації для митного оформлення. Також при імпорту товарів у підприємства-імпортера виникає права на податковий кредит з ПДВ (відповідно до ПКУ). При цьому, потрібно враховувати: право на податковий кредит виникає на дату сплати ввізного ПДВ при імпорту; документом, що засвідчує право на податковий кредит, є митна декларація, яка підтверджує сплату податку. Вивезення товарів за межі митної території України (експорту частина) є об'єктом оподаткування ПДВ. При цьому ставка оподаткування при експорту становить 0 % бази оподаткування (відповідно до ПКУ).

Бухгалтерський облік бартерних операцій має такі особливості: 1.

Бартерна заборгованість відноситься до немонетарних статей, оскільки за бартерними контрактами очікується надходження (переказ) не грошей, а товарів (робіт, послуг). Отже, така заборгованість підпадає під загальні правила обліку немонетарних статей і, згідно з НП(С)БО 21, перерахунку у зв'язку із зміною валютних курсів не підлягає. 2. Доходи, одержані від здійснення бартерних операцій, і вартість товарів (робіт, послуг), одержаних внаслідок здійснення бартерних операцій, визначаються шляхом перерахунку вартості товарів (робіт, послуг), визначеної в іноземній валюті, із застосуванням валютного курсу на дату здійснення першої з подій: або відвантаження нерезиденту товарів (надання робіт, послуг); або отримання від нерезидента товарів (робіт, послуг). 3. Відсутні грошові розрахунки з іноземними партнерами. 4. Кредиторська заборгованість іноземному партнеру за імпортовані товари повинна дорівнювати контрактній вартості відвантаженої на експорт продукції. 5. Вартість одержаної продукції і дохід визначаються, виходячи із справедливої вартості. 6. Облік розрахунків з іноземним партнером здійснюється на двох субрахунках: 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» та 362 «Розрахунки з іноземними покупцями».

Типові бухгалтерські проведення щодо відображення бартерних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Типові бухгалтерські проведення щодо відображення бартерних операцій

Зміст господарської операції	Дебет рахунку	Кредит рахунку
Сплата ввізного мита	377	311
Сплата ПДВ	377	311
Включення сплаченого ПДВ до податкового кредиту	641	377
Оприбуткування імпортованих товарів	28	632
Включену в первинну вартість товарів ввізне мито	28	377
Сплата вивізного мита	377	311
Відвантаження продукції на експорт	362	701
Нарахування мита	93	377
Залік взаємних вимог у межах бартерного договору	632	362

Таким чином, бартерні операції у зовнішньоекономічній діяльності - це операції, які включають експорт і імпорт товарів без грошової оплати і участі банків у розрахунках. А при укладенні бартерного договору потрібно чітко визначити номенклатуру зустрічних поставок, а також збалансувати за вартістю експортну і імпорتنу частини угоди

Список використаних джерел:

1. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.1998 р. № 351-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14#Text>.

Сінтюк Я. О., Науковий керівник - Прокопова О. М. БІЗНЕС МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ	702
Скоробагатько К.А., Науковий керівник - Ярова В.В. АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИРОЩУВАННІ ЗЕРНА ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ	705
Сливінська О.Б., Вільха І.І. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ	708
Сметаніна К., Науковий керівник – Голуб Н.О. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЛІСОСМУГ	711
Смоляк О. В., Науковий керівник – Булат Г.В. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	714
Строкань А. О., Науковий керівник – Яловега Л.В. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ УКРАЇНИ НА РІВНЯХ ДЕРЖАВИ ТА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	716
Собакарь К. А., Науковий керівник: Дорогань-Писаренко Л. О. ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ: СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ	720
Собакарь К. А., Шершова В. О., Науковий керівник – Дорогань-Писаренко Л. О. УТРИМАННЯ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ: ВИДИ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ	723
Сук П. Л. ЗНОС І АМОРТИЗАЦІЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	726
Сумець О. М., Огієнко С.О. ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	729
Тараненко Я.І., Гусар Є.О., Приступа С.В., Науковий керівник – Яловега Л.В. ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ	731
Тебенко Ю.М., Науковий керівник – Назаренко О.В. ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	734
Тютюнник С.В., Дугар Т.Є., Дугар В.О. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ БАРТЕРНИХ ОПЕРАЦІЙ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	737
Федо Л. П, Гусаренко Н. Ю., Науковий керівник – Яловега Л.В. ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ І ПЛАТЕЖАМИ	740
Фербей Г. М., Науковий керівник – Маначинська Ю. А. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	743
Фербей Г. М., Фірчук М. С., Науковий керівник – Рилєєв С. В. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	745
Фетісова О.О., Науковий керівник – Кришталь Г.О. ОБЛІК ПРАЦІ ТА ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	747
Хабарова А.А., Науковий керівник – Котенко У. М. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	749
Хімчик Т. Є., Верещака М. А., Веззга Н.О. Науковий керівник – Лега О. В. АНАЛІЗ БАЛАНСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ШВИДКОГО ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА	752
Ходзицька В.В. УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ КОРПОРАЦІЙ: ВПЛИВ РИЗИКІВ	758